

*ExFoS - Expert Forensic Science**XXIV. mezinárodní vědecká konference soudního inženýrství**Brno 2015***PROBLEMATIKA PITEV ZEMŘELÝCH V SOUVISLOSTI S DOPRAVNÍ NEHODOU****AUTOPSIES OF DECEASED IN CAR ACCIDENTS****Michal Zelený²⁶, Tomáš Vojtíšek², Miroslav Ďatko³, Kateřina Grusová⁴****ABSTRAKT:**

Na ÚSL v Brně se každoročně odpítvá cca 150 těl zemřelých v souvislosti s dopravní nehodou. Na soudním lékařství může být provedena pitva zdravotní na žádost prohlížejího lékaře, která je v těchto případech relativně povinná, nebo může být provedena pitva soudní na žádost orgánů činných v trestním řízení. Z výše uvedeného počtu případů je cca 50 % pitváno typem zdravotní pitvy a 50 % případů typem soudní pitvy. Je třeba si uvědomit, že každá z variant má svá úskalí, svá opodstatnění a neúplné analýzy případů se mohou projevit zkreslením ročních statistik.

ABSTRACT:

At the Institute of Forensic Medicine Brno there are approximately 150 autopsies performed each year which are related to car accidents. There are two kinds of autopsies which can be performed in case of a deadly car accident – an autopsy advised by a doctor (50 % of autopsies), which in this case is not absolutely compulsory and can be cancelled at deceased's family request. The other option is an autopsy ordered by the police or prosecutor (50 %). Both kinds of autopsies have different specifics and justifications and the incomplete analysis of the case can unfortunately be reflected in annual statistics.

KLÍČOVÁ SLOVA:

pitva – dopravní nehody – soudní lékařství – soudní znalectví – orgány činné v trestním řízení

KEYWORDS:

autopsy – car accidents – forensic medicine – judicial experts – bodies acting in criminal proceedings

²⁶⁾ Zelený, Michal, MUDr., Ph.D. – Ústav soudního lékařství Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, Tvrdého 2a, 66299 Brno, tel.: +420 543 185 822, e-mail: michal.zeleny@fnusa.cz

²⁾ Vojtíšek, Tomáš, Bc., MUDr., Ph.D. – Ústav soudního lékařství Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, Tvrdého 2a, 66299 Brno, tel.: +420 543 185 839, e-mail: tomas.vojtisek@fnusa.cz

³⁾ Ďatko, Miroslav, MUDr., Ph.D. – Ústav soudního lékařství Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, Tvrdého 2a, 66299 Brno, tel.: +420 543 185 832, e-mail: miroslav.datko@fnusa.cz

⁴⁾ Grusová, Kateřina, MUDr. – Ústav soudního lékařství Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, Tvrdého 2a, 66299 Brno, tel.: +420 543 185 851, e-mail: katerina.grusova@fnusa.cz

1 ÚVOD

Mezi prakticky každodenní rutinu na Ústavu soudního lékařství v Brně patří řešení různých typů poranění a bohužel rovněž úmrtí vzniklých v souvislosti s dopravními nehodami. Každoročně je odpitváno cca 150 těl zemřelých při dopravních nehodách, především z regionů kraje Jihomoravského a kraje Vysočina.

2 PROVÁDĚNÍ PITEV

Na ústavech soudního lékařství jsou prováděny dva druhy pitev – pitva zdravotní nebo pitva soudní. Zdravotní pitva u dopravních nehod spadá v současné legislativě do kategorie pitev relativně povinných, jelikož se jedná o trauma. Pokud si je lékař provádějící prohlídku zemřelého jistý příčinou úmrtí a např. pozůstalí si provedení pitvy nepřejí, jsou splněny zákonné podmínky a pitva nemusí být vůbec provedena. Vstoupit do tohoto rozhodnutí pak musí jedině orgán činný v trestním řízení, tedy zpravidla Policie ČR, která nařídí pitvu soudní.

V případě provedení pitvy zdravotní, kterou nařizuje prohlízející lékař a která je hrazena z veřejného zdravotního pojištění, je účelem pitvy jen a pouze zjištění příčiny smrti. Pitvající lékař tedy není povinen, ba dokonce z finančních důvodů by neměl provést žádné odběry biologického materiálu k zjištění přítomnosti toxikologicky významných látek (alkohol, drogy, léky), které ovšem mají v silniční dopravě velký význam. Při zdravotní pitvě též není pitvajícím lékařem zkoumán mechanismus vzniku poranění, směr působících sil apod. Absence těchto nálezů má význam i pro další právnické subjekty, např. pojišťovny stran pojistného plnění.

V případě provedení soudní pitvy jsou zadavatelem jeho požadavky jasně stanoveny, ale i zde se někdy setkáváme s určitým šetřením a neúplným zadáním. Je tedy naprosto zřejmé, že každé úmrtí v dopravě je řešeno jinak a závěry jsou zpracovány s rozdílnou pečlivostí.

Největší nedostatky lze shrnout následovně:

- neúplné nebo vůbec žádné informace z místa dopravní nehody, pohyb chodců, pohyb cyklistů apod., není k dispozici plánek DN, není k dispozici fotodokumentace poškození dopravních prostředků před vlastním prováděním pitvy, není znám typ vozidel
- nedostatečné, nepřesné nebo naopak velmi rozdílné informace např. o použití bezpečnostních pásů
- nepřesné informace o rozsazení posádky ve vozidle s podceněním odběru biologických stop ve vozidle nebo z vozidla

3 ZÁVĚR

Lze se tedy zamyslet nad vhodností zavedení určité unifikace provádění pitev zemřelých v souvislosti s dopravní nehodou, kdy by měly být stanoveny jednoznačně potřebné úkony, které by měly být vždy provedeny a bez problémů některým subjektem hrazeny, čímž by nedocházelo ke zkreslování ročních statistik (např. zodpovězení dotazu u kolika zemřelých v souvislosti s úmrtím při dopravní nehodě byla zjištěna pozitivní hladina alkoholu či drog).

Jako příklad lze uvést jednotné řešení všech úmrtí v letecké dopravě, kterým se zabývá centrálně Ústav vojenského soudního lékařství Praha v celé České republice (jedná se o úmrtí parašutistů, paraglidistů, ultralight letadel, rogalistů, havárie soukromých letadel, dopravních letadel, vojenských letadel, bezmotorových letadel apod.).

4 LITERATURA

- [1] HIRT, Miroslav a kol.: *Dopravní nehody v soudním lékařství a soudním inženýrství*. Grada Publishing, a.s., 2012 Praha, 160 s. ISBN 978-80-247-4308-0.
- [2] HIRT, Miroslav a kol.: *Soudní znalectví v oboru zdravotnictví*. Grada Publishing, a.s., 2014 Praha, 48 s. ISBN 978-80-247-3890-1.